

*Biblioteka Uniwersytecka
Lublin*

GAZETA ŁOMŻYŃSKA

Pismo poświęcone zagadnieniom życia narodowego Ziemi Łomżyńskiej
w zakresie politycznym, społecznym i kulturalnym.

Cena numeru 15 mk. Miesięcznie 40 mk., z przesyłką pocztową 45 mk. Ogłoszenia zależne od ilości zajmowanego miejsca.

Redakcja i Administracja „Gazety Łomżyńskiej” czynne są od 5 do 8 wiecz. ul. Sienkiewicza № 2. Druk Jana Wejmera.

STAN RACHUNKÓW BANKU DLA HANDLU I PRZEMYSŁU W WARSZAWIE na 1 września 1921 r.

WARSZAWA Centrala (wraz z Biurem Wymiany). Traugutta 8. PARYŻ (36, rue de Chateaudun). ANTWERPJA 13. rue Quellin (dom własny). ROTTERDAM 49, Coolsingelstr.

ODDZIAŁY w POLSCE: Warszawa 4 Oddziały Miejskie, Biała Podlaska (Ag.) Białystok (dom własny), Brześć n/B (dom własny). Drohobycz, Grajewo (dom własny), Garwolin (Ag.) Kowel (Ag.) Lwów, Łomża (dom własny), Łuków (Ag. dom własny), Mińsk (cz. w Łomży), Luck, Międzyrzec (Ag.) Pińsk (dom własny), Rowne, Siedlce (dom własny), Stanisławów (dom własny), Sokołów (Ag.)

55—IV

Stan czynny.	Marki	Stan bierny.	Marki
Gotowizna w Kasie	171.873.128.24	Kapitał Zakładowy	86.400.000.—
Pozostałość w Polskiej Krajow. Kasie Pożycz.	117.670.182.20	Kapitał Zapasowy	22.670.244.80
Pozostałość w Pocztovej Kasie Oszczędności	8.653.592.28	Inne Rezerwy	500.000.—
Pozostałość w Banque de France i innych bankach w Paryżu (Frs.) 893, 845, 83, a 50)	44.692.291.50	Fundusz amortyzacyjny	1.709.911.58
Pieniądze zagraniczne	13.809.985.89	Wkłady	1.113.184.828.41
Przekazy i waluty zagraniczne	22.582.121.88	Redyskonto	131.483.088.10
Papiery procentowe własne	35.075.439.38	Korespondenci „Loro”	153.322.607.80
Papiery procentowe Kapit. Zapas.	17.723.812.50	Korespondenci „Nostro”	587.572.360.57
Udziały Banku w przedsiębiorstwach	109.888.594.50	Procenty i prowizje	131.132.905.22
Weksle zdyskontowane	494.882.516.36	Różni za inkaso	281.683.707.76
Rachunki otwartego kredytu	345.083.671.25	Wieczysty fundusz pracowników	1.032.375.—
Pożyczki terminowe	44.394.694.92	Rachunki z Oddziałami	89.483.855.69
Korespondenci „Loro”	590.210.194.27	Różne rachunki	473.380.863.50
Korespondenci „Nostro”	197.019.637.33		
Nieruchomości	10.965.538.13		
Ruchomości	13.875.303.15		
Koszty Handlowe	82.040.640.22		
Inkaso weksli	234.596.167.44		
Rachunki Centrali z Oddziałami	186.988.136.56		
Różne rachunki	331.531.040.43		
	<u>3.073.556.748.43</u>		<u>3.073.556.748.43</u>

KOMISARZ ZIEMSKI na powiat Łomżyński przyjmuje interesantów w soboty każdego tygodnia od godziny 9 do 4 popołudniu w wyjątkowych wypadkach jego nieobecności—zastępuje podkomisarz.

Smutne ale prawdziwe.

Był okres czasu w dziejach naszej Rzeczypospolitej, kiedyś byli odśnięci od rządów, a rządziły nami, jak w Kongresówce, najniezdarniejsze i najciemniejsze postacie słuźalców moskiewskich. Społeczeństwo wykazywało wówczas wielką ruchliwość na polu pracy wewnętrznej i organizacji społecznej, biorąc do rąk te działy administracji społecznej, którym sprostać nie były w stanie kreatury Połusztannikowych i im podobnych. Aliści z chwilą odzyskania samodzielności, jak gdyby naprzekór tyranji wielu dziesiątków lat i niejako wbrew zaporom, jakie rządy zaborcze nam stawiały, fala aspirantów do posad rządowych, wezbrawszy namiernie, z siłą niepohamowanego prądu runęła na placówki urzędnicze i przepętniła aparat państwowy. Z zawrotną szybkością wezbranego potoku wdarty się zastępy niewykształconych przeważnie ludzi do urzędów i stworzyły armję cywilną, którą trzeba karmić i odziewać.

Państwo dziś płaci swoim urzędnikom utrzymując ich nędznie, miliardowe sumy, bo liczba urzędników wzrosła do kroci, a licząc z rodzinami, do milionów.

I stało się wkrótce jasnym, że tworząc niesłychanie skomplikowane urzędy, państwo przekroczyło rozumną miarę. Tworzyło urzędy nie dla istotnej i nieodzownej potrzeby, lecz raczej dlatego, by, hołdując zasadzie socjalizmu państwowego, wszystkich przerobić na urzędników, żyjących z kasy państwowej. Wykazaliśmy przytem gest tak szeroki, że od Puzappów, Guzów i t. p. poczęło się w Polsce roić. Urzędnik, miast powagi w społeczeństwie, począł nabierać charakteru jednostki niepopularnej, i zbędnej, nadmiarem czasu rozpróżnionczony, często złośliwej i zarozumiałej, nadewszystko upośledzonej i wiecznie głodnej. Zapragnęliśmy ogarnąć wszystkie dziedziny życia: państwowego, społecznego, kulturalnego, i gospodarczego. Bez wiedzy urzędnika nie

wolno zjeść, wypić, kupić maki, węgla, cukru, butów, papierosów, sprzedać ziemi, lasu, wynająć mieszkania, zapiąć guzika, przypiąć krawata. Oko urzędnika czuwa nad nami wszędzie i najczulej się nami opiekuje; zna nasze potrzeby i sposobny przepis dla zaspokojenia ich układa. Jesteśmy dziećmi, którei władza kieruje; jeżeli uważa, że powinniśmy wejść po kolana do kałuży, to nam nie wolno się zatrzymać.

I dlatego brniemy.

Ale to wszystko owe „był” po siemu” kosztuje miljardy. Nie wiemy co zbędne, a co niezbędne. Zamiast wolności osobistej, mamy równość topienia się w błocie.

Wprowadziliśmy przez to „ideal” ten, że jesteśmy kierowani; wprowadziliśmy nam do żłobu, jako właścicielom „kartek”, określoną porcję malkuchy i poją nas wedle miary przez dozór zakreślonej, traktując jako ludzi „na utrzymaniu” za te nasze własne miljardy, ale dobrzeby było, gbyby nam wyrosły grzywy i ogony, gdyż pewność, że jesteśmy stadem, byłaby wtedy absolutna. —*szakowski.*

Wystawa Rolniczo-Ogrodnicza w Łomży.

W dniach 23, 24 i 25 września odbyła się w Łomży urządzona staraniem Towarzystwa Rolniczego wystawa Rolniczo-Ogrodnicza. Na zgłiszczach zniszczenia wojny światowej i najazdu bolszewickiego, jak wyraził się na otwarciu prezes Kótek Rolniczych p. Fr. Wierzbicki z Boguszyc, - pierwsza wystawa rolniczo-ogrodnicza w Łomży. W istocie warte to zaznaczenia, że w Łomży, w powiecie, który przez wojnę światową zniszczony został w 80%, a przez najazd bolszewicki bardzo zubożony, zdobyto się na urządzenie wystawy. Musimy zaznaczyć, że sens podobnych wystaw polega niekoniecznie na tem, żeby wystawiać dużo pięknych rzeczy, żeby imponować, a raczej na tem, by takie wystawy się wogóle odbywały, by ludzie coś widzieli, czegoś się przez to nauczyli, by praca jednostek zachęcała ogół, by się wytwarzała szlachetna rywalizacja, by tym sposobem był postęp w pracy, której owocem są eksponaty wystawowe. A już co do Łomży i Łomżyńskiego panuje

dziwnie nie odpowiadająca rzeczywistości opinja, że jakoby to jest okolica i miasto, gdzie niema żadnego ruchu i gdzie się nic nie robi, zdaje się, że tę opinję wyrabiają sami... nasi domorośli próżniacy, zresztą przemądziel. — Wystawa otwarta została w dniu 23 września o godzinie 12^{1/2} w południe po odbytem w kościele Farnym nabożeństwie uroczystem. Przemówił w pięknych słowach najprzód p. Wierzbicki, prezes Towarzystwa Rolniczego, a następnie J. E. ks. Biskup Jajbrzykowski, obydwaj związani z Ziemią Łomżyńską i na niej wyrosli — dźwięczała w ich przemówieniach ta serdeczna nuta przywiązania do ziemi-która własnością, dorobkiem i ukochaniem jest wszak nas wszystkich; wstęgie przecięła p. Kuberska z Sieburczyzna. Wystawa zawierała trzy działy: przemysłowo-rolniczy, ogrodniczo-pszczelnicy, i gospodarstwa kobiecego. Musimy przyznać, że wszystkie działy, jak na nasze obecne stosunki, były reprezentowane po-każnie.

W dziale rolniczym zwracał uwagę staranny dobór eksponatów stacji doświadczalnej w Kisielnicy, różne gatunki zbóż i ziemliopłodów, a przede-wszystkiem len i doświadczona z nim, a len to bardzo ważny artykuł przemysłowy, handlowy, nieoceniony produkt rolny odpowiedni do naszych warunków klimatyczno-glebowych, który jest jeszcze u nas w zaniedbanu. Syndykat rolniczy warszawski wystawił moc rzeczy; imponująco również przedstawiał się Browar Drozdowski-ten zakład, który zwykł otrzymywać na wystawach wszechświatowych złote medale, p. Kuberski z Sieburczyzna wystawił ładne nasiona zbóż siewnych oraz siedem odmian kartofli; p. Franciszk Wierzbicki z Boguszyc ładny jęczmień i żyto Dankowskie, p. Wyganowski z Miastkowa owies „Duppuwski”. Na podkreślenie zasługują wystawiane przez gospodarza z Muraw powiatu Koleńskiego p. Aleksandra Jamluka bardzo ładne okazy zbóż, wyprodukowanych na nawozach sztucznych i kartofli, jako produkt ma-

tego gospodarstwa prawdziwie postępowego. Więzienie w Łomży wystawiło ze swoich warsztatów wyroby powroźnicze bardzo dobre i wszechstronne, oraz wyroby koszykarskie. Wyroby koszykarskie wystawiła firma Kazimierz Gocławski i S-ka w Łomży oraz gospodarz Antoni Bieńkowski z Gontarzew; wyroby pierwszej są ładne, praktyczne, wyroby p. Bieńkowskiego są okazem przemysłu ludowego i przez to zasługują na zaznaczenie. P. Śledziński z Łomży wystawił ładne króliki angorskie (białe), W. Cholewińska bardzo cenione i poszukiwane na futro króliki srebrzyste; Drozdowo Dolne wystawiło gęsi śmieciuchy, Pniewo kaczki, a Elzbiecin wylęgarnię praktyczną.

Dział ogrodnicy i pszczelnicy przedstawiał się bardzo imponująco, a więc: Kisielnica p. Bogdana Kisielnickiego owoce, warzywa, przetwory owocowe, okazy przemysłu owocarskiego i wyroby cukiernicze, p. Marja Lutostawska z Drozdowa Dolnego obfity i piękny dobór owoców dobrze określonych, ładne warzywa, zapoczątkowane nasiennictwo warzywne i kwiatowe, p. Kazimierzowa Kisielnicka z Korzenistego duży wybór owoców, p. Fr. Wierzbicki z Boguszyc ładne owoce i warzywa, p. Jerzy Jabłoński z Pniewa ładne owoce, również pp. Józef Siennicki z Kół, Czarnowski ze Srebrzowa, Kołodziejki z Kurowa, Stanisław Godlewski z Wierzbowa, Lasocki z Dzierzbi, oraz owoce z Gałazk, p. Mirewicz z Grabowa, p. Konstancy Długoborski z Długoborza reprezentował dział pszczelnicy, p. Stanisław Kulesza - polową uprawę warzyw; p. Klimaszewski z Klimasz wystawił owoce suszone i model suszarni, zasługujący na uwagę.

W dziale gospodarstwa kobiecego widzieliśmy b. dużo ładnych i praktycznych okazów, a więc płótna, samodiały, korty wiejskie, koronki, wstawki, hafty, serwety, ubrania, bieliznę, kilimy, w dziale robót ręcznych Koła Polek zauważyliśmy ładny gobelin, ręcznie malowany, wielką serwetę haftowaną jedwabiem, dużo koronek i haftów. W dziale gospodarstwa kobiecego wystawiony był warsztat tkacki Towarzystwa przemysłu ludowego z Warszawy Tamka I., dostosowany do przemysłu ludowego; w tymże dziale wystawione były wyroby pierwszej Miejskiej szkoły rękodzielniczej w Warszawie, wyroby tkactwa, piękne hafty, koronki, kilimy;

jest to szkoła traktująca rzecz handlowo, jak się dowiadujemy kurs w niej trwa dwa lata, trzeci rok płatna praktyka, przyjmuje uczennice z 5 oddziału szkoły powszechnej; w tymże dziale również wystawione były wyroby wytwórni przy szkołach powszechnych w Łomży: warsztacik, prasa, krosna, ławki szkolne i masa wyrobów ze szkół: ze słoju, tektury i papieru.

W dziale rolniczym skład sędziów stanowili pp.: Ant. Jabłonowski, Marjan Baraniecki, Fr. Wierzbicki, Roman Bielicki, Michał Czarnocki i Henryk Roszkowski, nagrody otrzymali: Drozdowo browar, Syndykat Rolniczy i stacja doświadczalna w Kisielnicy, jako wystawcy właściwie stojący w stosunku do przyznawanych nagród poza konkursem - podziękowanie; listy pochwalne pp. 1) Cz. Kuberski z Sieburczyzna za kartofle i okazy zbóż siewnych, 2) Fr. Wierzbicki z Boguszyc za jęczmień i żyto Dankowskie, 3) Al. Samluk z Muraw za nasiona oraz przeprowadzenie doświadczeń rolnych, 4) A. Wyganowski z Miastkowa za owies z Dupont, 5) firma Kazimierz Gocławski z Łomży za wyroby koszykarskie, 6) więzienie w Łomży za wyroby powroźnicze, 7) Antoni Bieńkowski z Gontarzew za wyroby koszykarskie i 8) Śledziński z Łomży za króliki angorskie.

W dziale ogrodniczym i pszczelnicy przy składzie sędziów pp.: J. Giewartowski, Cieszewski insp. ogrodn. Wojew. Białost., T. Suchockiego, Horoszko, instruktora pszczelnictwa i ogrodn. przy T-wie Rolniczym w Łomży, J. Zębowa instr. ogrodn. Rady Wojew. Kótek Rolnicz. w Białymstoku, Skawińskiego, prezesa Związku Ogrodn. w Warszawie i Fr. Turkowskiego z W. Mazowiecka, nagrody otrzymali: listy pochwalne 1-ej kategorii pp. Bogdan Kisielnicki z Kisielnicy za piękne owoce starannie opakowane w skrzynkach z sadu handlowego, za warzywa, okazy przemysłu owocarskiego i za wyroby cukiernicze, p. Marja Lutostawska z Drozdowa Dolnego za piękny dobór owoców dobrze określonych, ładne warzywa oraz za zapoczątkowanie nasiennictwa warzywne i kwiatowego; listy pochwalne 2-ej kategorii pp.: 1) M. Ożarowski z Janczewa za liczny dobór ładnych odmian owoców i ładne warzywa, 2) Kazimierzowa Kisielnicka

z Korzenistego za dobór ładnych owoców i warzywa z uprawy polowej, 3) Fr. Wierzbicki z Boguszyc za piękne warzywa i dobór owoców, 4) J. Jabłoński z Pniewa za ładne owoce i warzywa, 5) J. Weber z Łomży za ogrodnictwo przemysłowe, 6) J. Siennicki z Kół za ładne warzywa i owoce, 7) Czarnowski ze Srebrzowa za cebulę z uprawy polowej i inne warzywa, 8) Kołodziejki z Kurowa za ładną bardzo cebulę żytawską z uprawy polowej.

Listy pochalne 3 kategorii: 1) K. Długoborski za prowadzenie przemysłu ogrodniczego i pszczelnicy w gospodarstwie drobnego rolnika, 2) St. Godlewski z Wierzbowa za warzywa i owoce 3) Lasocki z Dzierzbi za ładne owoce, 4) St. Kulesza z Kół za uprawę warzyw; podziękowanie: 1) firma ogrodnicza „Mały Płock” za udział na wystawie, 2) ogród Grabowo Glinki za owoce i warzywa, 3) ogród Gałazki p. Mirewicz za wystawienie licznych doboru owoców, 4) ogród Glinki p. Przyjemskiej za owoce z karłów, 5) ogród Gródek Maruszewskiego za liczny dobór owoców, 6) wytwórnia Uli, Spółki Nowogrodzkiej za ule i 7) Klimaszewski z Klimasz za zastosowanie suszennictwa owocowego.

W dziale gospodarstwa kobiecego listy pochwalne otrzymały: 1) Zaorska z Boguszyc-za tkaniny, 2) Adolfinia Szymańska z Konarzyc za płótno, 3) Janina Podbielska z Łomżycy za sukno, 4) Gajewska z Giełczyzna za płótno i kapę, 5) Leonora Glińska z Wizny za kort wiejski, 6) Długoborska z Długoborza za kapę, płótno i sienniki, 7) Krajewska za haft ręczny, 8) Wierzbicka z Boguszyc za koronki, 9) Konstancy Długoborski z Długoborza za przetwory owocowe; pozatem wyróżnieni: 1) Walerja Makowska z Łomżycy, 2) Poręda z Kupisk, 3) Grądzka ze Słazów, 4) Zarozka z Wszerzeczy, 5) Małachowska z Kupisk, 6) Czarnowska z Czarnowa, 7) Dziekońska z Konarzyc, 8) Chmielewska z Nowogroda, 9) Butlerowa z Gawrych i 10) Kurnicka.

Komitet Wystawy stanowili p. p. Jerzy Jabłoński z Pniewa, Romuald Bielicki, Michał Czarnocki, Jan Horoszko, Irena Seroczyńska, Henryk Roszkowski. Wystawę zwiedziło około 10000 osób.

Co oznacza Dyktatura Państwowa w Polsce.

Gdybyśmy wyzbyli się sugestyjnie narzucanej nam doktryny, że najbardziej postępową i idealną formą rządów jest ustroj republikański i gdybyśmy wniknęli w całą naszą psychologię historyczną tak jak ona ugruntowała się w masach ludowych i gdybyśmy wręście - bez żadnego ubocznego nacisku, bez żadnej agitacji, powodowanej temi lub innemi względami - postawili na powszechne głosowanie pytanie: czy naród chce rządów konstytucyjnych z prezydentem obieralnym co lat kilka na czele, czy też woli także rządy konstytucyjne z królem dziedzicznym, jako głową Państwa, - otrzymalibyśmy conajmniej $\frac{3}{4}$ głosów za królem. Przeciwnie takiej formie rządów głosowałiby przedewszystkiem żydzi - można nawet tego nie argumentować - dalej, głosowałiby socjaliści, bo tak wypada z ich programu politycznego, wreszcie przywódcy t. z. chłopomajstwa, inteligenci i półinteligenci bo to im potrzebne byłoby do licytacji z socjalistami.

Natomiast cała masa obrzymia ludu wiejskiego oświadczyłaby się za królem; ta masa, która nawet carów rosyjskich uważała za symbol opieki i sprawiedliwości; ta masa, która często mówiła, że król niewie, co ci jego urzędnicy robią, boby na to nie zezwolił; ta masa, która żyła się z pojęciem, że na czele państwa jest król. Głosowałaby narodowo usposobiona inteligencja, bo zdawałaby sobie sprawę, że król zawsze stanie ponad stronictwami, że interes Państwa zawsze będzie jego; przewodziłby ideą w rządzeniu, że autorytet majestatu królewskiego w społeczeństwie politycznie niedojrzałym w swych masach, jakim jest nasze, i będzie zawsze czynnikiem równowagi.

Zdawałoby się przeto, że wysuwanie dyktatury przez niektóre czynniki w Polsce spotka się z przychylnym na ogół uznaniem, że popierać tę ideę będą te czynniki, które w zasadzie oświadczyłyby się za monarchją, gdyż widziałyby w dyktaturze etap przejściowy do monarchji.

A jednak jest inaczej. Przedewszystkiem ideę dyktatury pocichu popierają socjaliści i żydzi. Głośniejszemu

mówią różni radykalni demokraci; natomiast cała narodowo czująca inteligencja wzdryga się przed tą myślą.

Na pierwszy rzut oka, zdawałoby się, że tu główną rolę odgrywają względy partyjne mianowicie osoba domniemanego dyktatora. Takim dyktatorem bowiem mógłby być tylko obecny Naczelnik Państwa p. Józef Piłsud-

ski (członek P. P. S.); zresztą o tem mówi się wyraźnie. Mylą się jednak srodze ci, którzy to twierdzą. To nie sama osoba domniemanego dyktatora odgrywa główną rolę, a tembardziej jego była przynależność partyjna, to system i założenie polityczne, które ta osoba reprezentuje, to rola dziejowa, jaką za pośrednictwem tej osoby chcą Polsce narzucić do odegrania różne czynniki międzynarodowe. Wytlómaczymy to wyraźniej. T.M.S. d.c.n.

Ważne dla wszystkich firm chrześcijańskich, kupców i rolników!

„Centrala Zleceń Rozwój” w WARSZAWIE

przyjmuje od wszystkich firm chrześcijańskich, kupców i rolników zlecenia na zakup: towarów wszystkich gatunków, maszyn rolniczych i innych, oraz nasion dla ziemian.

Zakupy, czynione są z pierwszej ręki, szybko i sumiennie i dlatego każdy, kto nabędzie towar przez „Centralę Zleceń Rozwój” może być przekonany, że kupi go najtaniej i w najlepszym gatunku.

Zamówienia na bardzo dogodnych warunkach, z upoważnienia „Centrali Zleceń Rozwój w Warszawie”, przyjmuje Zarządzający sklepem Spółdzielni Ligi Konsumentów T-wa Rozwój w Łomży, p. Lissowski w sklepie Spółdzielni, w domu p. Bronowicza przy ulicy Krótkiej w Łomży.

KRONIKA KOŚCIELNA.

Do wiadomości Duchowieństwa.

Kurja Biskupia w Łomży otrzymała następującą odezwę od Ministerstwa Sztuki i Kultury z dn. 3. IX. 1921 r. pod № 16. 672/I.

Wobec licznie napływających podań od księży proboszczów, lub od dozorów kościelnych (komitetów parafjalnych) o udzielenie zapomogi na restauracje i konserwacje kościołów zabytkowych, Ministerstwo prosi Kurję o zaawizowanie podległego jej duchowieństwa, że rozpatrzy, względnie załatwi

te tylko podania do których dołączona będzie opinia konserwatora z wyraźnym określeniem celu, na jaki subwencja ma być użyta, tudzież wyszczególnieniem żądanej kwoty. Do podania należy również dołączyć przybliżony lecz możliwie szczegółowy kosztorys, sporządzony przez miarodajne czynniki urzędowe (architekt powiatowy, inspektor przemysłowy itp.) lub gdyby to nastęrczało trudności, przez inne osoby godne zaufania.

siedzenie Rady Miejskiej, na którym dokonano wyborów delegata do Komitetu Związku Specjalnego dla założenia i utrzymania Szpitala Okr. Św. Wojciecha w m. Łomży w osobie Kazimierza Antosiewicza, zastępcę Dr. J. Karbowskiego. Uchwalono podatek od ładunków kolejowych w sumie: od przesyłek pośpiesznych po mk. 10 za 100 kil. wagi, od zwyczajnych po 5 mk. za 100 kil. wagi. Za konie i bydło rosie po 40 mk. od sztuki, za inne zwierzęta po 10 m. od sztuki. Ustanowiono podatek od lokali 2 izbowych 150 mk. rocznie, 3 iz-

ZAKŁAD LECZNICZY choroby

gardła, nosa, uszu
Warszawa ul. Ś-to Krzyska № 6.

KRONIKA MIEJSKA.

Z Rady Miejskiej.

Dnia 24 września odbyło się Po-

bow. 300 mk., 4 izbow. 500 m. rocznie. 5 pokojow. 900 m., 6—1500 m., 7—2500 m., 8—4000 m., 9 i wyżej 6000 m. rocznie.

Z książek. Niedawno w handlu księgarskim pojawiła się książka niewielkich rozmiarów p. t. „Sprawa granic Polski na konferencji pokojowej”. Autorem jej jest p. Stanisław Kozicki, b. sekretarz jeneralny polskiej Delegacji kongresowej i członek Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu:

„Sprawa granic Polski” Kozickiego zasługuje na jaknajszersze rozpowszechnienie. Można z niej dowiedzieć się wiele i wiele nauczyć. Jest ona wprost niezbędna dla tych wszystkich, którzy o wypadkach lat ostatnich pragną sobie wytworzyć sąd własny, rzeczowy, oparty na faktach i dokumentach, Kozicki nienawidzi pustego frazesu, słowa jednego nie wypowie nigdy na wiatr, każde twierdzenie swe popiera faktami i cytatami.

SZMUGIEL DO NIEMIEC.

Na blizkiej nam granicy Prus Wschodnich i w pastę Chorzele-Myszyniec-Kolno - Grajewo ujawniono w ostatnich czasach masowy szmugiel z Polski do Niemiec. We wszystkich wioskach pogranicznych uwijają się żydzi, zajmujący się skupem produktów i kierujący całą tą nieczną robotą. Do Prus idzie masami masło, jaja, miód i t. p. tak, że produktów tych wcale nie można tu nabyć. Nawet sąsiad sąsiadowi nie sprzedaje tych produktów, lecz mu tylko pożyczki, woli bowiem sprzedać szmuglerom lub Prusakom, od których dostanie marki niemieckie.

Ale nietylko na jajach i maśle koniec. Do Prus przeprowadzają szmuglerzy partje świń i koni co najlepszych. Znani są handlarze i żydówki, którzy w tym celu świnie skupują. Krowy są w Prusach tańsze, a mimo to i krowy od nas wykupują. Robią też Niemcy i wymianę: dają byle zdechlinę a otrzymują za dopłatą dobrego konia. Na większy handel szmuglerom dostarczają pieniądze żydzi, którzy też zaraz po załatwieniu kontrabandy wymieniają im otrzymane marki niemieckie na polskie - po możliwie najniższej cenie.

Proceder swój szmuglerzy mają ułatwiony, gdyż na granicy jest mało wojska. Za ledwie co 3 kilometry jeden żołnierz, nie wszyscy z nich sumiennie

Z Działalności Polsko-Amerykańsk. Kom. Pom. Dzieciom. Po przeprowadzonej redukcji, w m. sierpniu 1962 żyd. 1340. Czynnych było kuchen publicznych chrześc. 3, żydowsk. 3; instytucji zamkniętych chrześc. 8, żyd. 3. Porcji dożywczych wydano ogółem 94580, co przedstawia wartość według cen rynkowych 5.674.800 mk. pobierano zaś za porcje w sierpniu po 1.50 fen., a od 1 września po 2.50 f. Niektóre ochronki na specjalne zapotrzebowania otrzymały: fartuski płócienne, koce, ręczniki, mydło i lekarstwa. Ambulatorjum, stacja mleczna i żłobek są czynne w dalszym ciągu, lecz wkrótce, z powodu zmiany lokalu, prawdopodobnie będą zamknięte, ponieważ Magistrat, usuwając z zajmowanego dotychczas lokalu te instytucje, daje mieszkanie przy ul. Dwornej 34, które zupełnie nie odpowiada przepisom higieny nie nadaje się na podobne instytucje.

piłnują szmuglu, a kontrola nad żołnierzami jest niedostateczna.

Korzystają też z tego nasi wrogowie - Niemcy i przez swych agentów żydowskich oglądają naszą okolicę i wywołują wielką drożyznę wraz z upadkiem naszej waluty. Wpływa to ujemnie na usposobienie naszych sąsiadów - Mazurów pruskich, którzy są nieładem takim bardzo zgorzeleni.

Ludność światlejsza z pogranicza domaga się naprawy tych stosunków. Rząd nasz powinien natychmiast zamknąć granicę wojskiem, handlarzom domokrajnym zabronić wścizgostwa po wsiach, a szmuglerów usunąć od granicy i mieć pod nadzorem policyjnym.

T. Kurpl!

Lista № 21 osób które złożyły ofiary na G. Śląsk do dnia 18 września 1921 r.

Złożone przez nauczycielstwo szkół pow. w stosunku 1% od poborów za miesiąc czerwiec.

Nauczycielstwo szkół powsz. polsk. m. Łomży 2640-10, żydowsk 1091-70, polsk. w Nowogrodzie 154, 50, w Wiźnie 305-65, w Zambrowie 469-40, żyd. w Zambrowie 248-90, polsk. w Bożejewie 742-45, gm. Chlebnotki 364, gm.

Długoborz 536-50, gm. Drozdowo 922-35, gm. Kossaki Rutki 602-60, gm. Kupiski 510-30, gm. Lubotyń 271-5, gm. Miastkowo 540-55, gm. Puchały 558-60, gm. Szczepankowo 573-65, gm. Szumowo 527-45, gm. Śniadowo 492-30. Złożone przez urzędników Inspektoratu Szkolnego Okręgu Łomż. w stosunku 1% od poborów za miesiąc czerwiec 373-45. Złożone przez urzędników Sądowych Okręgu Łomż. przy otrzymaniu jednorazowego zasiłku 12590-50. Szkoła powszechna wsi Kuleszki zebr. przez nauczyc. 141. Złożone przez p. Wacława Szympera z Jeziorka jako karę ściągniętą od Tomaszewskiego, Kowalewskiego, Jagielskiego i Jankowskiego, zamieszki. w Jeziorku, za nadużytki w ogrodzie 5000.

Zebrane przez Bank ziemiański na żywność dla Górnego Śląska. T. Tyliński 1000, S. Lutosławski 3000, St. Grochowski 1000, Cz. Kuberski 1000, S. Godlewski 1000, Z. Sokolowski 1000, nieczyt. 1000, Grochowski 2000, nieczyt. 500, nieczyt. 1000, K. Kisiełnicki 1000, A. Grochowski 1000.

Ratujcie zdrowie!

Precz z obłudnym wstydem!
Niech żyje świadomość!

Szyller-Szkołnik (autor prac naukowych) po dokładnem zbadaniu poleca mężczyznom i kobietom, wszystkim komu zdrowie jest drogie następujące pouczające książki, nie mające nic wspólnego z pornografią:

Dr. St. Breyer: Najnowszy obszerny lekarz domowy”. Przyczyny, objawy i leczenie wszystkich chorób. W 2 częściach. Duża książka z mnóstwem ilustracji. Tysiące cennych porad i wskazówek na wszelkie choroby. Cena mk. 300.

Dr. Karol Werner: „Bezsenność”. Środki nasenne. Poradnik dla wszystkich. Treść: Znaczenie i istota snu. Bezsenność i jej przyczyny. Leczenie. Środki nasenne i ich działanie. Cena mk. 100.

Dr. L. Be . . . mont: „Matężństwo i prostytutcja”. Upadła kobieta. Dwa odczyty w jednej dużej książce. Cena mk. 200.

Dr. Arno Krücher: „Poradnik dla cierpiących na podagrę i reumatyzm”. Treść: Istota reumatyzmu i podagry. Tryb życia. Środki leczenia. Dyeta. Cena mk. 100.

Dr. Józef Goldbaum: „Jak się ustrzedz i leczyć choroby żołądka“. Drogocenna książka dla zdrowych i chorych. Wskazówki dla wszystkich, komu zdrowie jest drogie, a przeważnie dla osób cierpiących na żołądek. Cena mk. 200.

H. Pedenkowska: „Zdrowa higieniczna oszczędna kuchnia“. Najlepszy prezent dla młodych gospodyń. Tytułujące najnowszych sposobów gotowania smacznych, zdrowych i oszczędnych obiadów. Pieczenie legumin, ciast, mazurek, babek, tortów, smażenie konfitur, soków, marmolad, sporządzania kompotów, lodów, wódek, napojów chłodzących. Cena mk. 300.

Dr. Iondelowitz: „Poradnik lekarski dla mężczyzn i kobiet“. Choroby weneryczne. Jak zapobiegać i leczyć. Najobszerniejsze wskazówki co do leczenia rzeżączki „tryper“ i wszelkich innych chorób płciowych. Cena mk. 100.

Dr. Braun: „Samogwałt“ u mężczyzn, kobiet, jego skutki, nadużycia płciowe. Niemoc płciowa. Po czym poznać samogwałt. Leczenia. Rady praktyczne dla młodzieży, rodziców i opiekunów. Cena mk. 100.

Dr. Paczkowski: Jak zapobiegać zarażeniu się chorobami wenerycznymi oraz niemocy płciowej“. Mnóstwo cennych rad i wskazówek. Środki ochronne najbardziej wypróbowane ku zapobieganiu. Leczenie. Cena mk. 75.

Dr. M. Durenfurth: „Epilepsja“ Przyczyny, zapobieganie, leczenie. Treść Warunki powstania. Dziedziczność. Różne formy epilepsji. Doświadczenie. Zapobieganie i leczenie epilepsji. Życie i los epileptyków. Cena mk. 100.

Dr. P. Weigeldt: „Jak się mamy żywić czyli pożytek pokarmów“. Zawiera szereg cennych rad i wskazówek co do odżywiania się chorych jak również i zdrowych. Cena mk. 50.

Dr. Swett - Marden: „Życie, nie umierać“. Szereg rad, wskazówek i myśli głębokich, słonecznych i rozumnych, wywierających wpływ niezwykle dodatni i ożywczy na zdenerwowane i skołataną troską o byt umysły współczesnych ludzi. Cena mk. 200.

Ch. Szyller - Szkolnik: „Hypnotyzm! Sugestia! Telepatja!“ Chcesz być odważnym, silnym i energicznym? Chcesz by ludzie ulegali twej woli? Praktyczny poradnik hipnotyzmu zawiera wiele nowych rad i wskazówek. W 98 rozdzia-

łach uczy co czynić, by wpływać na ludzi, sugestjonować bez zasypiania, odgadnąć myśli, wyzbyć się pijactwa, palenia, onanizmu, gry hazardowej. Cenne i praktyczne wskazówki co robić, jak żyć, by osiągnąć powodzenie i szczęście. Ćwiczenia psychiczne. Najnowsze metody sugestji. Rozwój zdolności talentu, usuwanie strachu, spotęgowanie woli, usuwanie złych nałogów i przyzwyczajzeń. Duża książka, mnóstwo ilustracji, wykwinna okładka, ostatnie wydanie. Cena mk. 1950.

Ch. Szyller-Szkolnik: „Ratujcie włosy“. Wszystkim cierpiącym na łupież i wypadanie włosów, wysła się bezpłatnie broszury, zawierające cenne wskazówki irady.

Wiedza tajemna! Okultyzm!

Ch. Szyller-Szkolnik: „Najpewniejszy sposób poznania siebie i innych. Chiromancja, fizjognomika, frenologia i astrologja. Tak zatytułowana księga Ch. Szyllera - Szkolnika, której autor poświęcił szereg lat poważnej pracy. Księga wyszła w nowym, poprawionym i dopełnionym wydaniu. Zawiera wykład nauk: Chiromancja (linja rąk) fizjognomika (rysy twarzy), astrologja, nauka o wpływie gwiazd i planet na losy. Księga popularna i dostępna dla wszystkich. Dla człowieka oznajmionego z jej treścią niema tajemnic. Podług tej książki łatwo określić skłonności, zdolności, zalety i wady każdego. Zawiera astrologiczne tablice, wskazujące każdemu podług daty urodzenia, szczęśliwy miesiąc, dzień, numer i daty. Księga ta daje dokładne pojęcie o otaczających osobach, szczerych przyjaciół i osobach nie zasługujących na zaufanie. Służy środkiem do wykrycia indywidualnych zdolności. Wykwintne wydanie w pięknej płóciennej złotem literami zdobnej oprawie z portretem autora i z wielu ilustracjami w tekście. Wysła się po otrzymaniu mk. 495. Księga nagrodzona mnóstwem odezwo i podziękowań.

Dr. Relidziński: „Teozofja“. Kurs praktyczny. Szkice teozoficzne. Praca wybitnych adeptów wiedzy hermetycznej: Dr. Hartman, Joga, Karma. Cena mk. 150.

Hrabina Eleonora Raj . . . po długich studiach na Wschodzie stworzyła system trafnego stawiania kabaly z kart. Przepowiada przeszłość teraźniejszość. Europejskie wróżki „Lenormand“ - „Thebes“ posługiwały się tym sposobem. Ilustrowane wydanie. Cena mk. 150.

Dr. Lucjan Böttcher: (Spirytyzm)

Całkowity kurs zawierający wskazówki praktyczne prowadzenia seansów, czyli, posiedzeń spirytystycznych, medjumicznych, 28 pięknych ilustracji. Cena mk. 1500.

Ch. Szyller - Szkolnik: „Nowa kabalistyczna astrologja“, za pomocą której łatwo określić charakter, zalety wady, bez specjalnych wiadomości i trudu, zestawić horoskop dla wszystkich. Cena mk. 100.

Miss - Chassé: „Wielki ilustrowany sennik egipski“. Zawiera wykłady snów. 90 ilustr. 36 rycin kabaty. Oznaczenie dni feralnych i szczęśliwych. Opisanie własności 7 planet. Kartomancja. Wróżenie z kart i chiromancja. Wróżenie z ręki, wróżenie z twarzy i czoła. Cena mk. 200.

Lenormand: „Nauka stawiania Kabaty z kart“. Sposoby „Lenormand“ - „Thèbes“ oraz dokładny sennik. Dodatek 48 kart ilustrowanych bezpłatnie. Cena mk. 200.

Bosko: Sennik polski z planetami ułożony podług najdawniejszych a dotąd zupełnie nieznanych obliczeń egipskich i perskich mędrców Wschodu. Cena mk. 50.

Chelmo: Wyroczenia - czyli sposób otrzymania odpowiedzi na różne pytania. Cena mk. 30.

Adres: Psycho - grafolog Szyller Szkolnik, Warszawa, Piękna 25-12.

P. S. Książki wysyłam tylko po otrzymaniu gotówki. Opakowanie i koszta pocztowe przyjmujemy na nasz rachunek. Przy obstalunku na sumę nie mniej mk. 500-dodajemy jedną ciekawą książkę bezpłatnie.

Kursa Handlowe
roczne żeńskie, roczne mieszane.
Prof. Sekułowicza,
oraz kursa stenografji, pisania na maszynach. Stenografja zamiejscowym listownie.
Warszawa, Żórawia 42.

Zgubiono pasport niemiecki wydany na imię Bencjana Choroszowa zamieszkałego w Łomży, Wiejska № 13.

Zgubiono kartę powołania wydaną przez P. K. U. w Łomży na imię Icka Rozenbluma roczn. 1892 z Łomży.

Skradziono kartę powołania wydaną przez P. K. U. w Łomży na imię Piotra Galanka rocznika 1892 ze wsi Podgórz gm. Kupiski pow. Łomża.